

Како да помогнете деци да развију позитиван став према процесу учења?

Моја пријатељица из Кине Џој (Joy) позвала ме је пре неки дан да ме пита за савет. Њеном сину не иде баш најбоље у школи, не ради свој домаћи и само жели да игра видео игрице. Ајрин (Ирене) из Велике Британије послала је гласовну поруку да поразговара о томе како да се њена нећака прилагоди поласку у вртић. Моја рођака је

забринута за своју веома талентовану ћерку која следеће године треба да крене у школу, јер јој све јако брзо постане досадно. Било да долазе са истока или запада, родитељи, рођаци, бабе и деде, ових дана су сви укључени у образовање деце. Ово није ни налик ономе како су деца одрасла у прошлости, када су родитељи највише бринули да деца буду обучена, нахрањена и да буду безбедна. У неком тренутку, сви смо схватили да је образовање веома важно и да улога родитеља мора да се промени.

Нажалост, неки родитељи су отишли у другу крајност поставши такозвани „хеликоптер“ родитељи, или како у Кини кажу „маме тигрови“, који покушавају да управљају сваким аспектом живота своје деце, укључујући и образовање. Резултати таквог приступа нису охрабрујући. Иако деца могу постати успешна, она често постану и огорчена, а однос са родитељима буде нарушен на дуге стазе. Али ако родитељи поставе јасан циљ – да нађу балансиран и ефикасан приступ за развој добрих навика и позитивног става према процесу учења код своје деце, онда треба и да поставе себи права питања у право време.

1. Да ли ми, као родитељи, ценимо знање, учење и наставнике и да ли то показујемо сваки дан?

Родитељи мојих најбољих студената су често и сами наставници. Размишљала сам о томе шта то они раде по питању васпитавања своје деце, што други родитељи не раде. А онда ми је један есеј који је написао један од мојих ученика отворио очи: „**Моји родитељи никада не престају да уче. Они цене школу и образовање.**“ Они су прави узор! Деца много више уче кроз посматрање и имитирање својих родитеља него када им се каже шта да раде. Будимо искрени сада. Колико често кажемо пред децом да смо сувише стари да научимо нешто, или да је математика „грозна“, или да је радионица коју организује ваша фирма „бескорисна“? Ако посветите више пажње свом ставу по питању учења и знања, приметитећете како деца само пресликавају оно што ви радите и говорите.

2. Да ли помажемо деци да сами праве распореде и планове, или заправо покушавамо да контролишемо сваки аспект њиховог учења?

Управо смо завршили домаћи!“ каже ми пријатељица узбуђено.

„Како то мислиш ЗАВРШИЛИ?“ питам ја.

“Ема га неће урадити сама, па морам да јој помогнем!“

То ме је подсетило на период када је моја ћерка крила свој домаћи испод гомиле одеће да би избегла да га уради. Учитељ ју је изгрдио, наравно, а ја сам дозволила да се то догоди. Она је одговорна за своје учење, за неуспехе и успехе који су део процеса.

Као родитељи, ми би требало да помогнемо својој деци када се сретну са тешкоћама током учења, али не тако што ћемо радити њихов посао уместо њих. Самосталност у учењу је кључни аспект у процесу учења. Када су сами одговорни за своје учење, деца добијају осећај контроле што их боље припрема за образовање и зрели живот у будућности.

3. Кад дете погрешно, да ли му помажемо да увиди грешку као прилику да нешто научи?

Питала сам ћерку, која је тада имала 13 година, да обари тестенину док ја изађем да обавим нешто. По повратку, кућа је била пуна дима, лонац потпуно изгорео, а ручак уништен. Желела сам да је изгрдим што није била обазрива, што није била од помоћи и бог зна шта још, али на срећу сам се брзо сетила истраживања које сам читала. Уместо тога, рекла сам: „Хм, ово није испало како треба. Кад би требало да поновиш ово, шта би урадила другачије?“ (Иначе, ово је веома снажно питање, предлажем да га користите често!). Приметила сам да јој се израз лица опустио и да је укључила мозак. Моментално је споменула пажњу, надгледање лонца, проверавање времена и температуре итд.

Дала сам јој прилику да се осврне и научи на грешци. Помогла сам јој да развије “стање ума које подстиче на развој”. Многа истраживања су спроведена о нашем начину размишљања и како то утиче на наш успех на послу, у школи или животу. Све се своди на два основна стања ума (можемо имати различите на различитим пољима у животу): трајно или стање ума које подстиче на развој. Трајно стање ума подразумева да су интелигенција и способности урођене и трајне. Дакле нема места за промене и унапређење, и када се суоче са маном, грешком или проблемом, људи покушавају да оправдају своју интелигенцију разационализацијом, тако што се љуте или криве друге. Стање ума које подстиче на развој, међутим, подразумева све горе наведено као прилике и изазове да се научи нешто ново и даје прилику за усвајање нових знања, за промене и раст.

4. Да ли охрабрујемо децу да заврше оно што су започела?

Замислимо ситуацију. Шта бисте рекли Вашем сину/ћерки уколико не успе да победи на спортском такмичењу до којег му/јој је веома стало?

“Судија је био нефер!”

“Ниси имао среће овај пут.”

“Онај други дечак те гурнуо. Ниси ти крив.”

“Не брини, бићеш бољи следећи пут.”

Још један битан „састојак“ у успеху у школи, истраживан од стране Проф. Анђеле Дакворт, је истрајност – способност да се ради на дуже временске стазе, чак и када је тешко и досадно. Како она каже, истрајност је као „трчање маратона“.

Према истраживању о „истрајности“, најбољи одговор би био нешто попут овога:

„Стварно си се потрудио овај пут, али то није било довољно за победу.”

“Хајде да видимо шта још можеш да урадиш да се побољшаш и да будеш бољи.”

“Можда би требало да вежбаш више/боље/на другачији начин.”

“Да би победио у игри потребно је доста труда, издржљивости и посвећености.”

5. Да ли говоримо деци да затраже помоћ када им је потребна?

Физика у средњој школи није била моја јача страна. Мучила сам се, благо речено. Била сам међу најбољим ученицима у разреду и веома поносна, па сам покушала да то превазиђем сама. Неуспешно! Моје оцене су постајале све горе и горе. Прешла сам преко свог ега и затражила сам помоћ од другарице, мага за физику. Њена објашњена су скроз имала смисла, и после њене помоћи, моје оцене су се поправиле! Схвативши колико је важно затражити помоћ када ти је потребна, покушала сам да то пренесем и ћерки. Није одмах успело, али у једном моменту током средње школе је то схватила – питај наставника о писању есеја, питај родитеље да ти нађу приватног наставника математике, организујте групу за учење шпанског са другарима из разреда. Потпуно је изменила свој начин учења.

Бити добар узор, охрабрити децу да буду одговорна за своје учење и да траже помоћ када им је потребна, помоћи деци да буду истрајна су корисне методе не само у образовању, него и у животу. Животне вештине су битне као и образовање. Наша највећа обавеза као родитеља је да одгајимо независну, самоуверену, одговорну децу која су способна да се брину сама о себи, да траже свој пут до успеха и среће, и да пронађу своје место у друштву.

Извор: novakdjokovicfoundation.org